

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.645/2017/7.szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

Kosik Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Kosik Barbara ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

A per tárgya: kártalanítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.801/2016/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 34.P.25.850/2014/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak külön felhívásra 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes jelentős értékre, bűnszövetségben elkövetett lopás büntette és okirattal visszaélés vétsége miatt kiszabott börtönbüntetését töltötte a P. Büntetés-végrehajtási Intézet S. Alegysége zárkájában 2005. augusztus 12-én, amikor ott haláleset történt. A felperes a börtönbüntetését 2006 júliusában letöltötte. A Székesfehérvári Városi Bíróság a másodfokon jogerőre emelt végzésével elrendelte a felperes előzetes letartóztatását a halálesettel összefüggésben, amely 2007. május 22-től 2008. november 20-ig tartott. A Fejér Megyei Főügyészség a felperes és

két másik zárvatársa mint társtettesek által előre kitervelten elkövetett emberölés büntette miatt emelt vádat. A felperest a Fejér Megyei Bíróság 2009. október 29-én kelt ítéletével a vád alól bizonyítottság hiányában felmentette. Az ítélet 2010. július 19-én jogerőre emelkedett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 580. § (1) bekezdés II.a) pontja, 582. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése és 355. § (4) bekezdése alapján kérte kötelezni az alperest 6.823.625 forint nem vagyoni kártérítés és 8.176.375 forint vagyoni kártérítés megfizetésére. Vagyoni kárként 3.600.000 forintot a cége tönkremenetele folytán kiesett jövedelme pótlásaként, 4.036.375 forintot az ingatlanára vezetett végrehajtásból eredő kárként, 540.000 forintot közüzemi kötbérből eredő költségként érvényesített.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte a Be. 580. § (3) bekezdés c) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a felperes a hatóság megtévesztésére törekedve, felróhatóan terelte magára és erősítette meg a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúját.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest nem vagyoni kártérítésként 3.000.000 forint és 2010. július 20-tól kezdődően számított késedelmi kamatai megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes előzetes letartóztatását és annak meghosszabbítását eredményező iratokból megállapította, hogy az ügyészi indítványok és a bírósági határozatok indokolása szerint a felperes előzetes letartóztatása nem a büntetőeljárás során tett eltérő vallomásain, hanem az egyéb rendelkezésre álló személyi és okirati bizonyítékokon alapult, ezért a büntetőeljárás során tanúsított megtévesztő magatartása és az előzetes letartóztatása között okozati összefüggés nem volt. A Be. 580. § (3) bekezdés c) pontja szerinti kizáró körülmény fennállásának hiányában a Be. 582. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-a, valamint 355. §-a alapján vizsgálta a kereset összecszerű megalapozottságát. Köztudomású ténynek tekintette, hogy a felperes szabadságától való megfosztása sértette életminőségét és kapcsolatrendszerét, reá rossz fényt vetett üzleti és baráti körökben az, hogy súlyos bűncselekmény vádjával került büntetés-végrehajtási intézetbe. Tényként állapította meg, hogy a felperesre nyilvánvaló pszichés terhet rótt a közel másfél éves előzetes letartóztatás. Egybehangzó tanúvallomások alapján következtetett arra, hogy a vádemelés és az előzetes letartóztatás a gyermekeivel való kapcsolatára is negatívan hatott, a korábban is gyógyszerfüggő élettársának e problémái a felperes előzetes letartóztatásának következtében

súlyosbodtak, és ennek következtében kerültek a gyermekek gyámság alá a felperes szabadulásáig.

- [5] A felperes keresettel érvényesített vagyoni kárainak bekövetkezését nem találta bizonyítottnak. A felperes cégének bankszámlakivonata alapján rögzítette, hogy a számlán 2004. óta érdemleges forgalom nem volt, a számla egyenlege 2004 szeptemberétől -80 forint volt egészen 2006 decemberéig. A 2004. évi társasági adóbevallásból azt állapította meg, hogy az éves nettó árbevétel 4.150 forint volt. E peradatok figyelembevételével a felperes - testvérének tanúvallomásával alátámasztott - tényelődása ellenére sem következtetett arra, hogy a felperesnek az előzetes letartóztatását megelőzően a cége működéséből havi 200.000 forintos jövedelme származott volna.
- [6] Okirati bizonyítékok alapján állapította meg, hogy amikor a felperes az élettársi vagyonközösségét 2006. december 14-én megállapodással megszüntette, a közös vagyonba tartozó ingatlant már végrehajtási jog terhelte 2.500.000 forint és járulékai erejéig. Az okirati bizonyítékok alapján nem tudta megállapítani, hogy miért nem történt meg a tartozások rendezése. Utalt rá, hogy a felperes testvérének és sógorának tanúvallomása szerint a lakás fenntartásának költségeit a felperes előzetes letartóztatásának ideje alatt a felperes testvére és családja segítségével fizették, ezért nem fogadta el valósnak azt a kereseti tényállítást, hogy a felperes előzetes letartóztatása miatt maradt el a rezsiköltségek fizetése.
- [7] A tanúvallomások értékeléseként nem állapított meg okozati összefüggést a felperes előzetes letartóztatása és élettársának kábítószer függősége között, mert már az előzetes letartóztatást megelőzően is fennállt a gyógyszerfüggőség. Ezért nem fogadta el valósnak azt a felperesi tényállítást sem, hogy élettársa a felperes előzetes letartóztatása miatt ne tudta volna a felperes helyett fizetni a törlesztőrészleteket és egyéb tartozásokat, ahogyan ezt tette a felperes korábbi börtönbüntetésének ideje alatt. Mivel pedig a felperes értékelhető jövedelemkiesést sem tudott az eljárás során bizonyítani, az anyagi fedezet hiányát sem látta igazoltnak. Nem fogadta el bizonyítottnak azt sem, hogy a gázszolgáltatónak megfizetett kötbér tartozás az előzetes letartóztatással okozati összefüggésben keletkezett volna, mert a tanúk is akként nyilatkoztak, hogy a rezsit a felperes húga, illetve sógora fizették az előzetes letartóztatásának ideje alatt.
- [8] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes vagyoni hátrányokra alapított kártalanítási igénye a bizonyítottság és az okozati összefüggés hiányában nem teljesíthető. Kifejtette, hogy a személyes ügyintézés akadályozottsága nem eredményezhetett a felperes számára vagyoni hátrányt, mert a vagyoni ügyek képviselő útján is intézhetők, és a felperes nem volt akadályozott képviselő meghatalmazásában, ahogy a

fogva tartása idején példa is volt arra, hogy fizetési kötelezettségeit családtagjain keresztül teljesítette. A nem vagyoni kárigény összegszerűségének megállapítását illetően is egyetértett az elsőfokú bíróság mérlegelési szempontjaival. Rámutatott, hogy kártalanítás az előzetes letartóztatásért jár, ezen a címen a személyi szabadság jogszerű korlátozásával okozati összefüggésben álló hátrányok kompenzálása kérhető, annak viszont nincs jelentősége, hogy milyen bűncselekmény miatt indult a büntetőeljárás, amelynek során elrendelték az előzetes letartóztatást.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, mely elsődlegesen a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és a kereset maradéktalan teljesítésére, másodlagosan a másodfokú ítélet - elsőfokú ítéletre is kiterjedő - hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására irányult. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Be. 582. § (1) bekezdését, a Ptk. 355. § (4) bekezdését, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 195. § (7) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, valamint 221. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [10] Álláspontja szerint a nem vagyoni kártalanítás összegének a meghatározása során az eljáró bíróságok nem értékelték kellőképpen az előzetes letartóztatás pszichikai megterhelő hatását, a felperes gyermekeivel való kapcsolatára gyakorolt negatív hatását, a gyógyszerfüggő élettárs ilyen típusú problémáinak súlyosbodását, azt, hogy emiatt kerültek a gyermekek a felperes sógorának gyámsága alá, továbbá a felperes megítélése a munkájával kapcsolatban üzleti körökben is romlott. Kérte értékelni azt a körülményt is, hogy az előzetes letartóztatását egy kirívóan súlyos, életfogytig terjedő szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény alapos gyanúja miatt rendelték el, mert a vád tárgyává tett cselekmény tárgyi súlyának megítélése a szabadságelvonnás miatt elszenvedett hátrány súlyát jelentősen befolyásolja a fenyegetettség mértékének tudata miatt. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Kúria Pfv.III.21.617/2013/4. számú és a Fővárosi Ítéltábla Pf.21.301/2014/4/II. számú ítéletei indoklására. A Fővárosi Ítéltábla Pf.21.480/2015/4/II., Pf.21.517/2015/3/II. és Pf.20.093/2016/4/II. számú ítéleteire utalással állította, hogy a bírói gyakorlat a köztudomású tényeken túl fennálló további sérelmek esetén a nem vagyoni kártalanítás összegét havi 4-500.000 forintban határozza meg, ezért az általa igényelt nem vagyoni kártalanítási összeg nem tekinthető eltúlzottnak.
- [11] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ténymegállapításával szemben cégének 2004. évi társasági adóbevallásában éves árbevételként nem 4.150 forint, hanem 4.150 eFt, azaz 4.150.000 forint szerepel, amely alátámasztja a felperesnek a havi 200.000 forintos

jövedelemszerzésre vonatkozó állítását, csakúgy mint testvérének tanúvallomása, amely szerint a felperes az emberöléssel való megvádolása előtt elég jó munkákat kapott és azokat tudta is teljesíteni, a vád alól való felmentését követően azonban már nem kapott ilyen jó munkákat. Utalt rá, hogy cégének bankszámlakivonata nem igazolja azt, hogy készpénzes pénzforgalma sem lett volna a társaságnak. Hivatkozott arra, hogy a Fejér Megyei Bíróság a 6.B.14/2008/128. számú ítéletének 5. oldalán rögzítetteknek megfelelően a felperes a BV Intézetbe kerülését megelőzően egy gipszkartonozással foglalkozó vállalkozásnak a tulajdonosa volt, ebben a vállalkozásban dolgozott, havi keresete 150-200.000 forint volt. Álláspontja szerint e tényeket, közokiratban foglaltként, az ellenkező bizonyításáig valódinak kell tekinteni. Azt a körülményt nem tartotta a terhére értékelhetőnek, hogy céges iratai elvesztek és nem tudta az adóhatóságtól beszerezni a bevallásokat. Véleménye szerint a Pp. 206. § (3) bekezdése lehetőséget ad kiesett jövedelmének az irányadó minimálbér figyelembevételével való megállapítására.

- [12] Előadta, hogy gazdasági társaságát előzetes letartóztatása miatt nem tudta működtetni, abból jövedelme emiatt nem származott, tehát vagyoni ügyeit képviselő útján sem tudta volna intézni. Testvére és sógora tanúvallomásával bizonyítottanak tekintette, hogy élettársa a kábítószer függősége miatt nem fizette a közös lakás törlesztőrészeit. Állította, hogy a tulajdonában lévő ingatlanra kötött gáz díjfizetésének elmaradása miatt a gázszolgáltatónak fizetett kötbér is az előzetes letartóztatásának következményeként terhelte, ugyanis sem ő, sem a nevezett tanúk nem állították, hogy a felperes rokonai az előzetes letartóztatásának teljes ideje alatt fizették volna a rezsiköltségeket, a felperesnek pedig nem volt pénze arra, hogy vagyoni ügyei intézésére képviselőt hatalmazzon meg.

- [13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult, annak helyes indokai alapján.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [15] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.
- [16] A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta a megítélt nem vagyoni kártalanítás összegét és vagyoni kárigényei elutasítását.
- [17] A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok helyesen, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelték a felperest ért nem vagyoni hátrányokat. Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában részletesen kitért mindazon körülmények figyelembevételére, amelyekre a felperes a felülvizsgálati

kérelmében hivatkozott, kivéve a felperes előzetes letartóztatását megalapozó bűncselekmény tárgyi súlyát. A felperes a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben a Kúria Pfv.III.21.617/2013/4. számú, és a Fővárosi Ítéltábla egy másik ítéletének indokolására hivatkozással kérte ennek figyelembevételét is. A Fővárosi Ítéltábla egyik tanácsának az eseti döntése nem irányadó egy másik tanács döntésének mikéntjére, nézve, különösen nem eltérő tényállás mellett. A Kúria a hivatkozott ítéletének indokolásában pedig éppen azt fejtette ki, hogy a vád tárgyává tett cselekmény tárgyi súlyának megítélése az egyedi helyzet szerinti értékelést igényli. A fogva tartás tényleges hátrányait, következményeit egyediesítve kell vizsgálni, és ennek érdekében kell vizsgálat tárgyává tenni a felperes életvitelét, családi kapcsolatait, munkavégzése körülményeit. A Kúria felperes által megjelölt eseti döntésének alapjául szolgáló tényállás egyetlen elemében sem hasonlítható a felperes esetéhez.

- [18] Alaptalanul támadta a felperes a jogerős ítéletet azzal, hogy a többlétegyállási elemeket a bíróságok nem, illetve nem kellően értékelték. Az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, hogy a felperes előzetes letartóztatása hátrányosan érintette gyermekeivel való kapcsolatát, gyógyszerfüggő élettársának állapota tovább súlyosbodott, és a felperes megítélése a munkájával összefüggésben is romlott, figyelemmel a vád súlyosságára is. Ezt a döntést a másodfokú bíróság helyes indokai alapján hagyta helyben. A mérlegelés jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha annak során a bíróság valamely lényeges körülményt nem vett figyelembe, vagy nyilvánvalóan okszerűtlenül értékelt. A nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmas összegszerűséget mindig az adott eset egyedi körülményeihez igazítva kell megállapítani, az eseti döntésekben megítélt összegek alapján nincs mód átlagok számítására. A bíróságok számba vették a felperest ért hátrányokat, döntésük nem iratellenes és nem nyilvánvalóan okszerűtlen, ezért a felülvizsgálati kérelem nem ad alapot a felülmérlegelésre, a meghatározott összeg megváltoztatására.
- [19] Helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság a felperes vagyoni kártérítési igényeinek alaptalansága tárgyában is. A felperes az érdekeltsége ellenére nem bizonyította a jövedelemvesztését sem bekövetkezése, sem összegszerűsége, sem a kártérítésre okot adó eljárással való okozati összefüggése tekintetében.
- [20] A felperes a 2004. évi társasági adóbevallásával és testvérének tanúvallomásával kívánta bizonyítani a káreseményt megelőző jövedelemszerzésére és annak összegére vonatkozó tényállítása valóságát. A 2004. évi társasági adóbevallása azonban annak ellenére sem alkalmas a bizonyításra, hogy az éves árbevételként valóban 4.150.000 forintot tüntet fel, ugyanis az anyagjellegű ráfordítás 5.043.000 forint volt az adóévben, ami -1.364.000 forintos üzemi tevékenység eredményt hozott. Az adóbevallás tehát egyértelműen arra utal, hogy személyi jellegű ráfordításra, azaz a

felperes jövedelmére nem nyújtott fedezetet a cég árbevétele. Ezek a peradatok egyértelműen cáfolják a felperes tényállítását, és ezekkel szemben annak megerősítésére alkalmatlan a testvérének általánosság szintjén mozgó, konkrétumokat nélkülöző tanúvallomása.

[21] A káresemény bekövetkezését megelőző jövedelme bizonyítékként tévesen hivatkozott a felperes a Fejér Megyei Bíróság 6.B.14/2008/128. számú ítéletének indokolásában foglaltakra, a hivatkozott megállapításokhoz nem fűződik a Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti bizonyító erő. A Pp. 195. § (1) bekezdése alapján az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. A hivatkozott ítélet csak a benne foglalt rendelkezést, azaz a felperes felmentésének tényét bizonyítja közokiratként teljes bizonyító erővel. Az ítélet indokolásában a felperes személyes körülményeiként rögzített adatok nem olyanok, amelyeket ez az okirat tanúsítana. A Pp. 4. § (2) bekezdéséből következően a polgári perben eljáró bíróságot a jogerős büntető ítélet csak a bűnösséget megalapozó bűncselekmény elkövetésének megállapítása tekintetében köti, egyéb részeiben nem. A kiesett jövedelemnek az irányadó minimálbér figyelembevételével való megállapítására sem volt lehetőség, mert a felperes erre irányuló igényének alaptalanságát nem az adófizetési kötelezettsége teljesítésének elmaradása, hanem a jövedelemszerzés tényének bizonyítatlansága eredményezte.

[22] Tekintettel arra, hogy a felperes a keresete tárgyává tett előzetes letartóztatását megelőző közel három éves időszakra vonatkozóan sem bizonyított jövedelemszerzést, helyesen következtek az eljáró bíróságok arra, hogy a keresete tárgyává tett vagyoni kötelezettsége teljesítésének elmaradása nem a sérelmezett előzetes letartóztatásának következménye.

[23] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[24] A felülvizsgálati kérelem eredménytelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás költségeinek viselésére a felperes köteles. Az alperes jogi képviselőével felmerült munkadíjat a Kúria a Pp. 67. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozta meg. Az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján számított felülvizsgálati eljárási illetéket az állam előlegezte, annak megtérítésére a felperes

köteles, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésének megfelelően.

- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes Pp. 274. § (2) bekezdésén alapuló kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. március 14.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági ügyintéző
HM